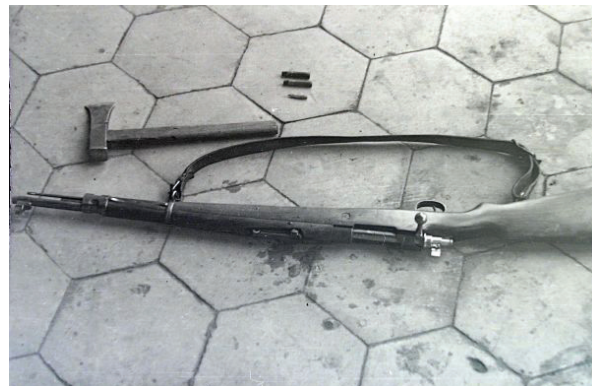

PÓCSPETRI

1948. június 3.-án késő este sajnálatos esemény színhelye volt a kis nyírségi falú, Pócspetri. A falú lakossága alig haladta meg a 2000 főt, mégis hosszú időre országos hírnevet szerzett. Történt, hogy az egyházi iskolák államosítása körüli felfokozott légkörben a pócspetri községháza előtt egy dulakodás közben halálos lövés érte az egyik ott szolgálatot teljesítő rendőrt, Takács Gábor rendőr őrzetelőt. Annak ellenére - hogy tetézve a bajt -, a falú lakosai közül egy személy elvágta az egyetlen telefon vezetékét, a rendőrség néhány órán belül a helyszínen volt. Abban az időben nem sokat válogattak a módszerekben, hamarosan a falú egész lakossága magán érezhette a hatalom haragját. Több száz rendőr érkezett, még Budapestről is. Sikerült beszélnem egy akkor a Rendőrakadémiára járó fiatal rendőrrel, akiket szintén levittek a helyszínre. Őket a falú hermetikus lezárásához vezényelték, így azt, hogy a faluban mi történt ezekben a napokban pontosan nem tudta felidézni. A falut senki nem hagyhatta el, a faluba senki nem mehetett be. Talán ez is magyarázata annak, hogy a Magyar Rendőr újság munkatársán kívül az első napokban egyetlen lap sem készíthetett a helyszínen fényképeket. Mint most kiderült az archívum kutatása közben a Magyar Rendőr lesfényképezte a tárgyi bizonyítékokat, sőt a gyanúsítottakat is, innen tudjuk, hogy a gyilkossággal vádolt fiatalember maga is megsérült a lövés pillanatában. Ami elég valószínűtlen, akkor, ha az ő kezében van a puska, és előre tüzel.... Ezek a képek eddig nem kerültek nyilvánosságra.

A lőirányt, az ajtóba fúródott lőszer nyomát jelzi a faág

Mint ahogy a puskáról sem jelent meg fénykép, hiszen akkor kiderült volna, hogy 48-ban a fegyverszakértői véleményben egy másik típusú puskáról adtak véleményt.

A négy fő vádolt a helyszínen, még a gyanúsítás előtt

A helyszínen beállítják a szereplőket a feltételezett lövés pillanatában feltételezett helyzetben. Az elmondások szerint ez nem felelt meg a valóságnak, nem beszélve arról, hogy világitás hiányában szinte semmit nem lehetett látni

Itt érhető tetten, hogyan lehetett fényképekkel, illetve azok eltitkolásával manipulálni egy ügy kimenetelét. Semmi mást nem kellett csinálni, csak olyan fotók közlését engedélyezni, amelyek közömbösek az ügy kimenetelére nézve.

Ember Judit 1982-ben forgatott 150 perces filmjéből tudjuk - a szemtanúk elmondásából tudjuk, hogy hamarosan meg is lettek nevezve a gyanúsítottak, majd az Andrássy út 60-ban rövid időn belül a vádiratok is elkészültek, s néhány napon belül elkezdődött a tárgyalás.

Olti tanácselnök a legnagyobb elfogultsággal és agresszivitással vezette a vádlottak és a tanúk kihallgatását. A gyorsan meghozott ítélet szerint Asztalos Jánost, a község papját, mint felbujtót, és Királyfalvi Miklóst a gyilkossággal vádolt személyt halálra ítélte Olti bírósága tanácsa, majd a fellebbezés után Asztalos János ítéletét - miután a rögtönítélő bíróság kegyelmi tanácsá alakult, 25 perces tanácskozást követően - felterjesztette az igazságügy miniszter útján az államfőhöz.

Királyfalvi Miklóst nem tartotta érdemesnek kegyelemre ajánlani a tanács, így a törvényben előírtak szerint két órán belül kivégezték.

Asztalos János plébános halálos ítéletét az államfő életfogytig tartó fegyházra változtatta.

Ezekon az ítéleteken kívül Som Istvánt, a falú tanítóját, aki Vitéz Gábort a telefonvezeték elvágására buzdította, életfogytig tartó, Kremper Ferencet 12 évi, Vitéz Gábort pedig 10 évi fegyházra ítélték. Kusnyér János harmadrendű vádlott perét áttették a nyíregyházi törvényszékhez, mint rendes bírósághoz.

Megdöböntő végignézni, végighallgatni Ember Judit filmjét, melyben az ott élő szemtanúk egyszerű emberek saját szavukkal mondják el, amit az esetről tudnak.

A filmet 1982-ben forgatta Ember Judit, de mint sok más filmje ez is dobozban maradt, egészen 1989-ig. Addig csak szervezett alkalmakkor zártkörű vetítésen mutatták be a megdöböntő al-

kotást. Viszont a film nagyban hozzájárult ahhoz, hogy 1989-ben perújrafelvételre került sor, melynek végén tisztázva a történeteket, a perújítás során Dr Strausz János tanácsa megállapította, hogy 1948 június 3.-án Pócspeletriben bűncselekmény nem történt a fiatal rendőr baleset áldozata lett.

A Legfőbb Ügyészség Nyomozó Osztályának 19.060/1989 jegyzőkönyvében olvastam, hogy a perújítási tárgyalásra a 46 személyen kívül megidézte Dr Tóth István fegyverszakértőt, a BM ORFK Bűnügyi Technikai Intézet fegyverszakértőjét is.

Miután Tóth urat régen ismerem küldtem neki egy levelet, melyben kérdeztem, hogy ő miket állapított meg, egyáltalán mire emlékszik az esettel kapcsolatban

Válasza:

„...Na és Pócspeletri. Tényleg régen volt, hogy leporolták azt az ügyet, és a fegyverszakértői rész az enyém volt. Számomra az volt a legemlékezetesebb az ügyből, hogy el volt téve a sértett ingjének a lövés által megrongált darabja, azt vizsgáltam. Mivel zseb rész volt, így egyértelmű volt, melyik a külső, illetőleg a belső oldal. A belső oldalán volt lövési anyagmaradvány, aminek alapján egyértelmű, hogy úgy nem történhetett, ahogy annak idején leírták: vagyis a lövés nem 1 méternyi távolságból érte a rendőrt, hanem a puska bizony ott volt a testénél (a ruházatánál). (Ha tényleg 1 m-nyi távolságról lőttek volna, kizárt, hogy lövési égéstermékek kerüljenek el a belső oldalra, ráadásul nem is az ing volt a legfelső réteg, ha jól emlékszem a leírásra.

Ami a szakértelmet illeti: nem volt az akkora szakmai bravúr - ettől persze még jól esett az ügy, és nagyon is fontosnak tartottam. Egy kicsit infráztunk is, vegyészkedtünk is benne, de semmi extrát nem alkottunk. Végigolvastam akkor a nekem ideadott iratokat, és éreztem belőle a „kor szelét”. És most jó volt megnézni olyan képeket, amiket akkor is szívesen megnéztem volna, nagyon köszönöm Neked! Pl. aranyos improvizáció a lőirány szemléltetésére az ajtóba helyezett faágacska (lásd a 16. sorozatban)”

Ezt válaszolta a fegyverszakértő, és ha a jegyzőkönyvből tudjuk, hogy a sértetlen a bemeneti nyílás a talp síkjától 122 cm-re volt a test első mellkasán, a kimeneti nyílás pedig hátul 141 cm-re, akkor bizonyított a fényképen is látható lőirány, ami azt támasztja alá, hogy nem szemből, hanem alulról felfelé haladt a puskából a lőszer.

Marik Sándor nyíregyházi újságíró „Elégtételt Pócspetrinek” c. könyvét ajánlom mindenkinek, aki az előző rendszer egyik nagy koncepciós perének akarja hiteles történetét megismerni.

1948. június 15., -én megjelenő Magyar Rendőr címlapja és a belső borítója számol be a pócspetri eseményekről. A címlap jelrendszere a képi kultúra területén elmaradottabb olvasónak is első látásra befogadható. A koszorúk sokasága az elhunyt fontosságára utal, a sorfal a halott testülethez tartozását, a nyakkendő nélküli fehér inges férfiak, illetve a fekete fejkendő gyászolók tömege a vidéki szertartásra utal.

A második oldalon a képszerkesztő sajátos

egy banális montázzsal rontja az oldal összhatását. A föld, a gyár, a bank volt urait jelképezni ezzel a montázzsal több, mint szájbarrágó, ügyetlen. Az oldal egységét teljesen lerontja. Látszik, hogy a tervezőszerkesztő próbál egyensúlyt tartani a képek formájával, elhelyezésével. Ismerve a rendelkezésre álló fényképek nagy számát, (Magyar Rendőr fotók 000016, és 000019 mappák) Nem tartható valószínűnek, hogy szerkesztő szándékosan az „elkövetők” fotóját tette a legnagyobb méretűvé.

Nem utal nagy fantáziára a jobb alsó kép kiválasztása sem, hiszen a címlapon egy hasonló képet láttunk.

Meg kell állapítani, hogy ellentétben a többi lappal a Magyar Rendőr szinte már az első pillanatoktól kezdve jelen volt a helyszínen. Nyilván itt „helyzeti előnyben” volt a rendőrség lapja, hiszen tudjuk, hogy a falút hermetikusan lezárták, egy külső biztosításban résztvevő elmondása alapján a faluba be, a faluból ki senki nem mehetett. Sőt az utcák is kihaltak voltak. Nem csoda: Ahogy a hír a fővárosba jutott, Rákosi mindenkit utasított, hogy menjen a helyszínre. Érezhette, hogy, ha emberei ügyesek (már pedig, ha nem is ügyesek, de kegyetlenek voltak), akkor soron következő politikai húzásához (az egyházi iskolák államosításához, a Mindszenty ügyhöz egy biztos lépcsőfokot alapoz, ami majd rövidesen alá fogja támasztani a klerikalizmus elleni könyörtelen fellépését. Úgy is történt. A vezetők közül elsőnek Décsi Gyulát, majd Dr Tímár Istvánt, a Budapesti Rendőrkapitányság politikai vizsgálati osztályának vezetőjét küldték haladéktalanul Pócspeletribe. Ott volt Kádár János is, Péter Gábor, Princz Gyula.

S ahol megjelent Princz, ott a verések nem maradhettek el, itt is előszedték a falú kulákjait, és kissé „elruházták” őket, azért, hogy valaki „köpje be”: hol bujkál Asztalos plébános. Hamarosan meg is találták. Akkorra már összeterezték a falú férfi lakosságát, és elkezdődtek a kihallgatások.

Talán ezért zárták körbe hermetikusan a falút, hogy az ott történetekről csak azok a hírek menjenek ki, amelyek alátámasztották a

A férfiakat összeterezték, és egyenként hallgatta ki Princz Gyula csapata

Teherautókkal érkeztek Budapestről, a Radecký-laktanyából, valamint a Rendőrakadémiáról is rendőrök

„hivatalos” verziót.

Június 6.-án jelent meg a Népszabadságban Révai József cikke Pócspestrivel kapcsolatban

„Pócspetri Szabolcs megyei kis falu, amelynek lakosai többségükben földhözragadt szegény parasztok. A falu ura a katolikus plébános, akinek 160 holdas birtoka van. A pap és a vele egy húron pendülő zsírosparaszt, a malomtulajdonos, egy-két, a Horthy-időkből megmaradt vitéz és volt katonatiszt: ez volt az a réteg, amely Pócspestrin vívta a harcot az egyházi iskolák államosítása ellen. Íme az eredmény. Pócspestrin június 3-án zendülés tört ki, a plébános uszítására a nép megtámadta a községházát, a szolgálatot teljesítő néhány rendőrtől elragadták a fegyvert, egy rendőrt lelőttek. Mindszenty vetése Pócspestrin kikelt. A

népet okoljuk? Nem! A felbujtók az igazi bűnösök - akár Esztergomban, akár Pócspestrin székelnek - akik tudva, hogy mit cselekszenek, a demokrácia ellen uszítják a falu népét, kihasználva hiszékenységet. A fekete reakció Pócspestrin a sötétségre és az értelmetlenségre támaszkodva zendülést szervezett és gyilkosságra vetemedett. Ez ellen a gazság ellen - most és a jövőben - latba kell vetni a Köztársaság erejét, karhatalmi és bírói szerveit.” <http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=7129>

Nem tudom hány napot töltött a Magyar Rendőr fotográfusa Pócspestriben, a képekből az derül ki, hogy egyszer volt lent az eseményeket követő napon, majd a temetésre visszament. Bár a negatívok készítőjének neve nem volt feltüntetve a tárolás he-

lyén, de Ruttkay Pál kiállításán szerepeltek Pócspestriről is képek, ezért nagy valószínűséggel mondhatjuk, hogy ő volt lent a helyszínen.

Ezek a filmek 1948 júniusa óta dobozban vártak sorsukra. Pedig fontos dokumentumokat rejtettek a helyszínről, a vádlottakról, olyanokat amit a többi újság - amelyek szinte kizárólag a tárgyalásról készítettek, készíthettek képeket -, nem tudtak bemutatni.

*A felravatalozott rendőr,
Takács Gábor Pócspestriben,
Rajtné házában.*

A Pócspetri ügyre még a Magyar Nap anyagának elemzésekor visszatérek

Hegyi István
igazságügyi fegyverszakértő
2310 Szigetszentmiklós Jókai utca 17/2.
Tel.: 06 30 961-4459, 06 (1) 477-2177
e-mail: hepisti@gmail.com

FEGYVERSZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A Pócspeletriben 1948 júniusában történt események során használt fegyverről, két töl-tényhüvelyről és egy lövedékről készült fényképfelvételt tanulmányoztam és a következőket állapítottam meg:

- a fényképfelvételen egy 7,92 mm Mauser kaliberjelű, Mauser 98 M típusjelzésű hadipuska van (1. sz. melléklet),
- a töltényhüvelyek alakja alapján azok 7,92 mm Mauser kaliberjelűek, illetve a lövedék is nagy valószínűséggel ilyen kaliberű,
- A 8×56R kaliberjelű, 35 M és a 7,92 mm Mauser kaliberjelű, 43 M típusjelzésű, magyar gyártmányú hadipuskákról fényképfelvételeket (2. sz. melléklet) készítettem és számokkal jelöltem az eltéréseket.
- a tusanyagnál a magyar fegyvereken egy körbefutó vasgyűrű van (1),
- a zárdugattyún levő biztosító és az ütőszeganyag más alakú (2),
- a 35 M hadipuskának a társzekrénye kilóg az ágyazatból (3),
- a magyar hadipuskákon nincs az ágyazatot összefogó csavér (4),
- a magyar hadipuskákon a fából készült felsőágy csak a mézőlke mellső részéig ér (5),
- a magyar hadipuskákon teljesen más alakú a szuronytartó, rögzítő (6).

Az iratokban szereplő D-14924 gyártási szám karakterei lehetnek 35, illetve 43 M hadipuska gyártási száma.

A rendelkezésemre bocsátott fényképfelvételen nem 35, illetve 43 M hadipuska van, hanem, nagy valószínűséggel egy jugoszláv gyártmányú, 1924 típusjelű, Mauser hadipuska látható.

Budapest, 2009. július 30.

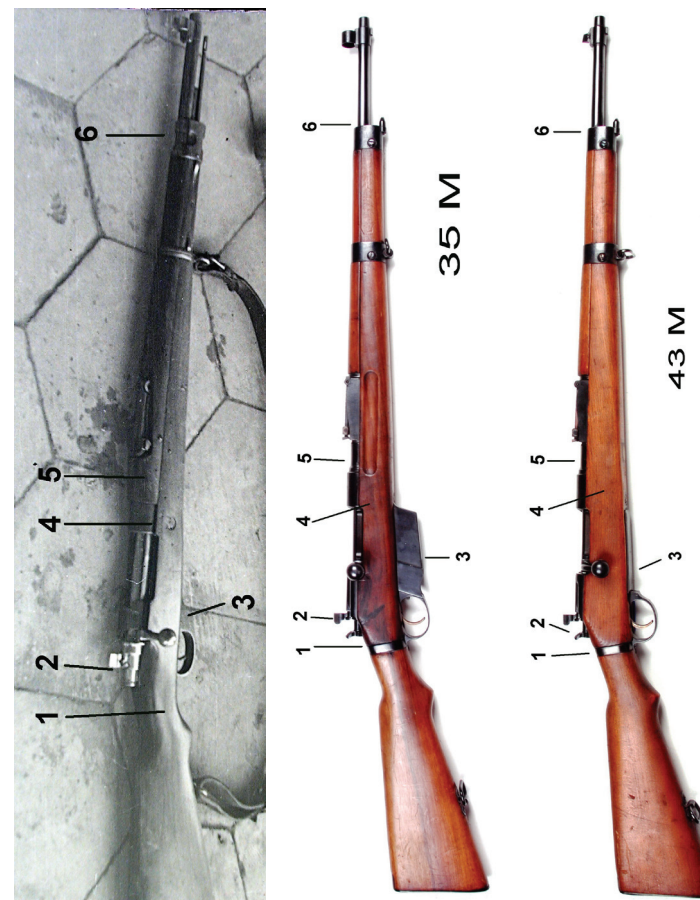
Hegyi István
tanácsos, igazságügyi fegyverszakértő

1. sz. melléklet

Pre-WWII jugoszláv M.1924 Mauser

2. sz. melléklet

Hegyi István fegyverszakértő véleménye alapján is kiderül, hogy a bíróság egy másik fegyver tulajdonságai alapján ítélte halálra Királyfalvi Miklóst.